Government of Karnataka

Revised Syllabus of P.U.C. Ist Year Marathi (07) 2013

Explanation of Textbook contents

PROSE - SECTION

Sl. No.	General Objectives	Unit/Chapter	Sub-Unit/ Sub-Chapter	No. of Hrs.	Learning Object	Evaluation	Activities	Remarks
1.	प्राचीन गद्य वाङमय म्हणून दोन्हींलीळेस महत्व देण्यात आले.	**लीळाचरित्र म्हाइंभट**	1.चक्रधराची अहिंसावृत्ती 2. विनोदबुध्दी म्हाइंभट	03	1. शरण आलेल्याला मरण नाही 2. विनाकारण आरडाओरड करू नये	1. या पाठामध्ये नीतिमता व प्रेम शिकता येते. 2. विनोदाने संकटावर मात करता येते.	रामायण व महाभारत या ग्रंथाच्या उदाहरणाने शिकविण्यात येईल.	
2.	पेशव्यांचे उत्तरेतील सरदार, ग्वाल्हेरचे दत्ताजी शिंदे यांनी पानिपतपूर्व लढाईत मर्दुमकी गाजविली आणि मृत्युसमयी कसा बाणेदारपणा दाखविला याचे वीरश्रीपूर्ण वर्णन अभ्यासावयास मिळते.	**2. दत्ताजी शिंदे यांचे वीरमरण व वीरवचन :** भाऊ साहेबांची बखर	पानिपतचे युध्द	03	मरण आले तर चालेल पण शरण जाणार नाही.	स्वराज्याविषयीचा स्वाभिमान विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण करता येईल.	अनेक राजाच्या राज्याचे उदाहरणे देवून राज शासनविषयी माहिती दिली जाईल.	
3.	इंग्रज सरकारचे धोरण कसे चुकीचे आहे ते महात्मा फुले यांनी दाखविले आहे.	**3. शेतकऱ्योची परिस्थिती.** महात्मा फुले	1. शेतकऱ्याचे जगणे 2. उपासमारी, सामाजिक, राजकीय, आर्थिक व धार्मिक विचार	03	इंग्रज सरकारच्या अन्यायी आर्थिक धोरणातील विसंगती महात्मा फुले यांनी आक्रमक शैलीत स्पष्ट केले आहेत.	इंग्रज सरकारच्या कामगारीची आणि भारतीय शेतकऱ्यांची तुलना केली असता म. फुले यांच्या मनात कळवळा निर्माण होत असल्याचे दिसून येते.	भारतीय शेतकरी इंग्रजाच्या काळात कसा जगत होता यावर विद्यार्थ्यांना निबंध लिहिण्यास सांगण्यात येईल.	

Sl. No.	General Objectives	Unit/Chapter	Sub-Unit/ Sub-Chapter	No. of Hrs.	Learning Object	Evaluation	Activities	Remarks
4.	आजच्या तरूणांने कोणती कामे करावीत असा प्रश्न विचारून त्यांच्या भविष्याचा वेध घेणारी आव्हाने.	**4. युवकापुढील आव्हाने.** यशवंतराव चव्हाण	आर्थिक, सामाजिक, परराष्ट्रीय व राजकिय आव्हाने करण्यात आली आहेत.	04	अगदी किमान कार्यक्रम पार पाडावयाचा झाला तर राष्ट्राची शक्ती त्यामागे उभी राहिली पाहिजे.	प्रत्यक्षकृती मात्र तरूणांकडूनच होऊ शकते. तरूणांची मानसिकता बदलण्यासाठी केले गेले प्रयत्न	आव्हान स्विकारून त्याला तोंड देण्याची कुवत तारूण्याचे गमक आहे. मानसिकता वातावरण बदलण्यासाठी प्रयत्न केले जातील.	
5.	अनाथ मुलांचे संगोपण मातृ ममतेने करण्याऱ्या सिंधुताई सपकाळ	**5. घार हिंडते आकाशी** सिंधुताई सपकाळ	अनाथमुलांची आठवण	04	आपला गांव बरा. आपली लेकरं बरी. आपली माती बरी. परदेशातील संस्कृती भारतीय संस्कृती यामधील फरक विद्यार्थ्यांना निदर्शनास आणून देण्यात आला आहे.	देश प्रेम, मानसिक आस्था शिकविण्यात येईल.	परदेशाला गेले तरी सिंधुताई सपकाळ यांना आपल्या भारतीय अनाथ मुलांची आठवण दाटवून येते. परकी य भूमीत स्वकीयांची होणाऱ्या आठवणी विषयी सांगण्यात येईल.	

Sl. No.	General Objectives	Unit/Chapter	Sub-Unit/ Sub-Chapter	No. of Hrs.	Learning Object	Evaluation	Activities	Remarks
6.	दु:ख, दारिद्रय दैन्य, संघर्ष व उच्च शिक्षणाची आवड, जीवन जगण्याचा संघर्ष.	**6. जातील हे बी दिवस** प्र.ई.सोनकांबळे	गरीबीचे चटके बहिणीचा आधार	04	लेखक पोरका असला तरी शिकण्याची जिद्द सोडत नाही.	परिस्थितीशी झगडत जीवन जगण्याची धडपड.	जीवनात कितीही त्रास झाला तरी शिकायचे उच्च विद्याविभूषीत मनोकामना आणि पूर्ती.	
7.	भारतीय संस्कृती आणि स्त्री विवाह हुंड्यामुळे होणारी दुरावस्था.	**7. शेरास सव्वाशेर** भा.वी. बरेरकर	--	04	विनोदाचा आश्रय करून हुंडा घेणाऱ्या माणसांच्या लोभी व ढोंगी स्वभावावर प्रकाश पडतो.	एका जीव घेण्या प्रथेचा विचार व विरोधामध्ये दुबळ्या स्त्रीचा बळी कसा जातो यांची शिकवण मिळते.	हुंडा हा एक समाजाला कलंक या विषयी मार्गदर्शन करण्यात येईल.	
8.	भारतीय संस्कृती आणि संत साहित्यातून सामाजिकता.	**8. संत कनकदास : नावलौकिक संत** बी.ए. कांबळे	मी गेल्यास जाईन	04	आपल्या काव्यगायना द्वारे जनजागरण करून ईश्वर भक्ती व समाज प्रबोधन.	मानवताप्रेम अहिंसा, ईश्वर भक्ती शिकता येते.	लोकांना ईश्वर नामाचा सरळ साधा-सोपा भक्तीमार्ग कसा शिकविला याविषयी शिकविण्यात येईल.	
9.	आपल्या देशाला हुतात्म्याची आणि थोर-देशभक्तांची मोठी परंपरा आहे याची ओळख करून देणे.	**9. आपलाच इतिहास आपण विसरतो.** सुधा मुर्ती (लिना सोहनी)	शौर्याच्या कथा, वीरांगण, आधुनिक तरूणाई.	04	आजच्या तरूण पिढीला थोर महात्म्याविषयी विसर पडला आहे. याची जाणीव करून देण्यात आली.	भारतीय, वीरांगणा स्वातंत्र्यासाठी कशाप्रकारे लढल्या याची माहिती देण्यात येईल.	भारतीय वीरांगणा स्त्रीयापासून तरूणांना देश-भक्तीचे धडे देण्यात येतील.	

Sl. No.	General Objectives	Unit/Chapter	Sub-Unit/ Sub-Chapter	No. of Hrs.	Learning Object	Evaluation	Activities	Remarks
10.	जिजाऊचा आदर्श भारतीय मातांनी घ्यावा हा उद्देश्य आहे.	**10. वीर माता जिजाऊ.** प्रा.अशोक राणा	1. जन्म 2. सासर	04	जिजाऊ मातेच्या वीरपणाचा परिचय विद्यार्थ्यांना व्हावा हा उद्देश आहे.	वीरमाता जिजाऊंचे स्त्रीत्व व वीरपणा यांचे दर्शन करून देण्यात येईल.	जिजाऊ सारख्या वीरमातांचा आदर्श वाचनाने समृध्दी वाढवावी.	
11.	ग्रामीण जीवनामध्ये विविध अंगाचेघडविलेले दर्शन.	**11. टारफुला.** शंकर पाटील	1. पंचायत निवडणुका 2. जिल्हा पंचायत निवडणुका	03	खेड्यामधील सत्ता संघर्षाचे वास्तव दर्शन	आत्मसंरक्षणासाठी ग्रामीण जीवनाी मर्दुमकीचे धडे मुलींना शिकविण्याचा प्रयत्न केलेला दिसून येतो.	खेड्यातील निसर्ग, व्यक्ती, वातावरण, जनजीवन, सण, यात्रा याचे दर्शन घडविण्यात येईल.	
12.	स्पर्धेच्या युगात संगणक ज्ञानाची गरज.	**12. संगणकाचे महत्व.** माधव राजगुरू	1. ई-मेल. 2. ए.टी.एम.	03	संगणकाने जग कसे जोडले गेले जगाला जवळ कसे आणले.	संगणकाचा उपयोग परिणाम व दुष्परिणाम यावर माहिती देण्यात येईल.	संगणक ही काळाची गरज ऑफीस, रेल्वे, पोष्ट या विषयी माहिती देण्यात येईल.	

Government of Karnataka

Revised Syllabus of P.U.C. Ist Year Marathi (07) 2013

Explanation of Textbook contents

POETRY - SECTION

Sl. No.	General Objectives	Unit/Chapter	Sub-Unit/ Sub-Chapter	No. of Hrs.	Learning Object	Evaluation	Activities	Remarks
1.	महाभारतकालीन जन-जीवनाचा परिचय करून देणे.	**1. महदंबेचे धवळे.** महदंबा	शिशुपालाबरोबर मागणी आणि श्रीकृष्णासोबत लग्न.	03	रूक्मिणी विवाह सोहळा आणि तत्कालीन सामाजिकता.	श्रीकृष्ण-रूक्मिणीचे उत्कट प्रेम, तत्कालीन विवाह सोहळा यावर प्रकाश टाकण्यात येईल.	रूक्मिणीच्या मनाची झालेली दुरावस्था शिशुपालांच्या मनातील चिंता, श्रीकृष्णाच्या आगमनाने तृप्ती या विषयी माहिती देण्यात येईल.	
2.	समाजातील सर्व स्तरांतील लोकात आध्यात्मिकता रूजविण्याचे प्रयत्न.	**2. गुरू महात्म्य.** संत ज्ञानेश्वर	शारदादेवीला नमन करून गुरूचे महत्व सांगताना, अंजन, चिंतामणी, शाखा, पल्लव, अमृत व समुद्र उपमाचा वापर केला आहे.	02	अमृताचे अमरत्व, समुद्राची विशालता अशा विविध उदाहरणांनी विद्यार्थ्यांना पटवून देण्यात आले आहे.	आध्यात्मिकता रूजविणे, गुरूविषयी आदर बाळगणे इ. शिकविण्यात येईल.	गुरू महात्म्य व गुरू निष्ठा शिकवून ज्ञानेश्वरांचे पसायदान वाचायला सांगण्यात येईल.	

(1)

Sl. No.	General Objectives	Unit/Chapter	Sub-Unit/ Sub-Chapter	No. of Hrs.	Learning Object	Evaluation	Activities	Remarks
3.	विठ्ठल भक्ती, ओढ, आसक्ती	**3. संत वाणी अ.मनुष्यकरीसी.** संत नामदेव	--	05	तुझे माझे नाते अतुट असू दे अशी नामदेवाची विठ्ठलाकडे मागणी आहे.	मानवी जन्म व विठ्ठल भक्तीचा लळा.	ईश्वरभक्ती आणि जोडणी या बद्दल शिकविण्यात येईल.	
	विठ्ठलाची कुटूंब वत्सलता व सामाजिक बांधिलकी.	**ब. विठो माझा लेकुरूवाळा.** संत जनाबाई	--	--	उत्कट भावनेचा आविष्कार.	कोमल भाव कसा दिसून येतो या विषयी शिकविण्यात येईल.	सामाजिकता जपण्याचा प्रयत्न याबद्दल शिकविले जाईल.	
	भारतीय संस्कृतीत जाती प्रथा व संतांची शिकवण.	**क. हीनयाती माझी देवा.** संत चोखामेळा	--	--	सामाजिक विषमतेने ईश्वर भक्तीस बंदी व विरोध कसा होता याचे दर्शन घडते.	देवाची सेवा घडू शकत नाही. यांचे अस्पृष्य संतांना दु:ख होते.	तत्कालीन स्थितीचे अज्ञान, अस्पृष्यांचा स्पर्श व शुध्दीकरण.	
	संत साहित्यातून सज्जन पुरूषाची सांगितलेली लक्षणे.	**ड. चंदनाचे हात पाय ही चंदन.** संत तुकाराम	--	--	--	संवेदनाच्या माध्यमातून संत सज्जनाची अंर्तबाह्य पवित्रता.	सज्जनाचे परिसासारखे उदाहरणे देवून महत्व पटवून देण्यात येईल.	

(2)

Sl. No.	General Objectives	Unit/Chapter	Sub-Unit/ Sub-Chapter	No. of Hrs.	Learning Object	Evaluation	Activities	Remarks
4.	रामायणकलीन सीतेच्या जीवन चरित्रावर प्रकाश टाकणे.	**4. सीतागीत** मोरोपंत	शुर्पणखा विटंबना. मारिच्छ रूप धारण.	04	शूर्पणखेच्या विटंबने चा बदला म्हणून सीतेचे अपहरण.	बदला व सूड उगविण्याची भावना कशी निर्माण होते या विषयी शिकविले जाईल.	रामाण काळामध्ये मुक प्राण्याचे सहकार व दुष्ट प्रवृत्तीचा नाश या विषयी शिकविले जाईल.	
5.	मराठी गान क्षेत्रातील सम्राज्ञी म्हणजे लावणी याची जाणीव करून देणे हा उद्देश आहे.	**5. लटपट- लटपट तुझे चालणे.** होनाजी बाळा	संगीतातील लावणीचे महत्व.	03	नायिकेचे सौंदर्य व श्रृंगारिकता या विषयी जाणकारी मिळते.	लावणी या काव्य प्रकाराचे महत्व पटवून देण्यात येईल.	ताल, लय, ठेका, पदण्यास, श्रंगार, साज या बद्दलची माहिती सांगण्यात येईल.	
6.	राष्ट्रमाता, भूमीमाता व मराठीमाता अशा विविध मातेविषयी प्रेम निर्माण करणे.	**6. मराठी माती.** कुसुमाग्रज	मराठी माती, जनजीवन, विसर्गचित्रण याचा परिचय.	04	उत्कटता, चिंतनशीलता, भाषाप्रेम एकता या विषयाचा सांगोपांग विचार करण्यात आला आहे.	मातीचे महत्व राष्ट्रीयता याची शिकवण.	भारतीय संस्कृतीत होवून गेलेल्या शूर-वीरांची महीमा सांगण्यात येईल.	

Sl. No.	General Objectives	Unit/Chapter	Sub-Unit/ Sub-Chapter	No. of Hrs.	Learning Object	Evaluation	Activities	Remarks
7.	मानवी जीवनात आईचे महत्व.	**7.आईची आठवण.** माधव ज्युलियन	आईपण, पत्नीपण, सतीवृत, या भूमिका पाळण्याचा प्रयत्न.	03	सतीधर्म पाळता आला. मातेचा धर्म पाळता आला नाही. यांचे शल्य, आईविना मुलाचे हाल.	आईने पुर्नजन्म घ्यावा. स्वामी तिन्हीं जगाचा आईना भिकारी या विषयावरून आईमहता शिकविता येईल.	अनेक कवींच्या आई कविता मिळवून वाचण्यास सांगण्यात येईल.	
8.	मानवी-जीवनात संसाराचे महत्व.	**8. संसार.** बहिणाबाई चौधरी.	आधी कष्ट मग फळ.	03	संसार म्हणजे रडणे, कुढणे नव्हे तो गळ्यातील ताईत समजून संसाराची आवड असावी असे सांगण्यात आले आहे.	सफल संसाराचा मंत्र, प्रगतीसाठी कष्ट केले पाहिजेत असे या कवितेद्वारे शिकविण्यात येईल.	संसारातील चढ-उतार आणि त्यावर उपाय या विषयी शिकविण्यात येईल.	
9.	कर्तृत्ववान वीरांगणाचा गौरव विद्यार्थ्यांसमोर ठेवणे.	**9. पंचारती.** इंदिरा संत	पाच वीरांगणाचा परिचय.	03	संसाराची महती व्यक्त करण्यात आली आहे.	वीरांगणाचा गुणांचा आस्वाद घ्यावा या विषयी सांगितले जाईल.	वेगवेगळ्या वीरांगणाचा परिचय सांगून ज्ञान कक्षा रूंदावणे.	

Sl. No.	General Objectives	Unit/Chapter	Sub-Unit/ Sub-Chapter	No. of Hrs.	Learning Object	Evaluation	Activities	Remarks
10.	मानवजीवन, पक्षीजीवन यांची ओळख.	**10. आनंद पक्षी.** बालकवी.	पक्षी जीवनाचे संसार विरह, जीवन कला, मिलन, कौटुंबिकता.	03	मानवी जीवनापेक्षा पक्षीजीवन खडतर असून सुध्दा आनंदी राहण्याचा प्रत्यय आला आहे.	निसर्गाबद्दलच्या हळुवार भावनेवर प्रकाश टाकण्यात येईल.	विशाल सृष्टीतील दिव्य, भव्यतेचा साक्षात्कार या विषयी ज्ञानार्जन करण्यात येईल.	
11.	जीवनाच्या दाहकतेचे वर्णन त्यातील चढ-उतार व केविलवाणा प्रयत्न.	**11. तेंव्हा जीवन मला हे कळू लागले.** वामन कर्डक	भूक, दैन्य, दारिद्र्य आणि सामाजिक विषमता.	03	जीवन म्हणजे काय ते वेगवेगळ्या विचारधारांनी समजावण्याचा प्रयत्न.	जीवनातील चढ-उतार जगण्यासाठी सफलतेचे केले गेलेले प्रयत्न.	निसर्गातील मधमाशांच्या जीवनातील उदाहरण देवून जीवनाचे महत्व शिकविले जाईल.	
12.	शेतकऱ्यांच्या खडतर जीवनावरील इत्यभूत असा इतिहास प्रकट करणे.	**12. रबीची पेरणी.** फ.म. शहाजिंदे	खरीपाची व रबीची पेरणी.	02	शेतकऱ्यांच्या जीवनातील हाल अपेष्टावर प्रकाश टाकण्यात आला आहे.	कृषी-प्रधान देशात शेतकऱ्यांचे होणारे हाल.	ग्रामीण जीवनातील शेतकऱ्यांच्या जीवनाविषयी सांगितले जाईल.	
13.	मुलीचे निरागस भावपूर्ण चित्र.	**13. पोरी.** अनुराधा पाटील.	समाज जीवनातील स्त्री दृष्टिकोन	02	बाल अवस्थेपासून संस्कार घडवले तर देशातील श्रेष्ठ वीरांगणा बनू शकते.	बालपण, तारूण्य, वृध्दपण अशा अवस्थाचे स्त्री दृष्टिकोन यावर प्रकाश टाकण्यात येईल.	स्त्री कडे पाहण्याची मानसिकता बदलण्याचा प्रयत्न या विषयी शिकविण्यात येईल.	

Government of Karnataka

Revised Syllabus of P.U.C. Ist Year Marathi (07) 2013

Explanation of Textbook contents

NON - DETAILED स्थूलवाचन

Sl. No.	General Objectives	Unit/Chapter	Sub-Unit/ Sub-Chapter	No. of Hrs.	Learning Object	Evaluation	Activities	Remarks
1.	औद्योगिकरण व शहरीकरणामुळे जन-जीवनावर होत असलेला परिणाम.	1. **बदलते बोरगांव.** नागनाथ कोत्तापल्ले	1. औद्योगिककरण 2. सुपीक जमीन नष्ट.	05	औद्योगिककरण, शहरीकरण यांचेमुळे ग्रामीण जीवनात झालेली दुरावस्था.	खेड्यातील सुपीक जमीन नष्ट होत असल्याची खंत व्यक्त होते. मुठभर लोकांना फायदा आणि ग्रामीण जीवनातील ससेहोलपट यावर प्रकाश टाकण्यात आला आहे.	औद्योगिककरण, शहरीकरणाचे फायदे व तोटे या वर माहिती देण्यात येईल.	
2.	भारतीय समाज व्यवस्थेत आदिवासी जातीतील मान-पान व व्यवस्था.	**2.पहिली शिकार.** महादेव गारे	आदिवासी जातीचे रिती, रिवाज व जगण्याला आलेले खडतरपण.	05	वन्य जमातीतील पहिल्या शिकारीचे महत्व.	पहिल्या शिकाऱ्यातून लेखकाने समाज अस्तित्वासाठी केलेला केविलवाणी प्रयत्न या विषयी शिकविण्यात येईल.	वन्य जातीचे राहिणीमान, आहार, विहार, संस्कार चाली-रिती यावर प्रकाश टाकण्यात येईल.	

Sl. No.	General Objectives	Unit/Chapter	Sub-Unit/ Sub-Chapter	No. of Hrs.	Learning Object	Evaluation	Activities	Remarks
3.	भारतीय संस्कृतीतील स्त्री-पुरूष हक्क व त्यातून होणारी पिळवणूक	**3. तीची वाटच वेगळी .** मधू सावंत	देशातील स्त्रीकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन.	05	स्त्रीयांच्यावर हक्क गाजविण्याऱ्या पुरूषी अहंकाराचा त्रास व हक्कासाठी संघर्ष.	भारतीय राज्य घटनेतील हक्क आणि वास्तव परिस्थिती.	ग्रामीण भागात स्त्रीयांचे आरक्षण त्यातून मिळणारी पदे आणि उपभोग पुरूषांचे विषयी शिकविण्यात येईल.	
4.	सामान्य माणसांच्या देवभोळे पणांचा लाभ उठविणारी दांभिक वृत्ती.	**4. देव घावला देव पावला** वामन होवाळ	अंधश्रध्दा देवभोळेपण आणि त्यातून जीवनाची दुरावस्था.	05	अंधश्रध्देचा समुळ नायनाट करण्याचा प्रयत्न.	अंधश्रध्देतून मुक्तता मिळविल्यानंतर खऱ्या जीवनाचा अनुभव कसा येतो ते विद्यार्थ्यांना शिकविले जाईल.	अंधश्रध्देवरील वेगवेगळ्या उदाहरणांनी जीवनाची होत असलेली ससेहोलपट निदर्शनास आणून देण्यात येईल.	

(2)

श्री सूर्यवंशी यशवंत एन.
अध्यक्ष
पाठ्यपुस्तक निर्मिती मंडळ